

Analyse av erfaringer fra etablerte parkprosjekter i Norge; planer, kriterier, måleindikatorer og rapporteringssystem

Bolystprosjekt 2012.

Lokale og regionale parker. Utvikling av parkplanlegging for bolyst og verdiskaping i Norge.

Trude Knutzen Knagenhjelm

Innhold

Innhold	1
1 Innledning	2
2 Planer	2
2.1 Valdres natur- og kulturpark.....	2
2.1.1 Plantilfang og beskrivelse	2
2.1.2 Modell.....	2
2.1.3 Strategier og satsinger	3
2.2 Nærøyfjorden Verdsarvpark	3
2.2.1 Plantilfang og beskrivelse	3
2.2.2 Modell.....	3
2.2.3 Strategier og satsinger	3
2.3 Landskapsarkar i Hordaland	4
2.3.1 Plantilfang og beskrivelse	4
2.3.2 Modell.....	4
2.3.3 Strategier og satsinger	4
2.4 Telemarkskanalen regionalpark.....	5
2.4.1 Plantilfang og beskrivelse	5
2.4.2 Modell.....	5
2.4.3 Strategier og satsinger	5
3 Kriterier	6
3.1 Landskap, natur- og kulturverdier	6
3.2 Organisering	7
3.3 Lokal forankring og identitet	9
3.4 Verdiskaping og bærekraft	10
3.5 Verdsetting, formidling og vertskap	11
4 Måleindikatorer	12
4.1 Valdres natur- og kulturpark.....	12
4.2 Nærøyfjorden Verdsarvpark	12
4.3 Landskapsarkar i Hordaland	12
4.4 Telemarkskanalen regionalpark.....	13
5 Rapporteringssystem	13
5.1 Valdres natur- og kulturpark.....	13
5.2 Nærøyfjorden Verdsarvpark	14
5.3 Landskapsarkar i Hordaland	14
5.4 Telemarkskanalen regionalpark.....	14
6 Oppsummering	14
6.1 Planer.....	14
6.2 Kriterier.....	14
6.3 Måleindikatorer	15
6.4 Rapporteringssystem.....	15

1 Innledning

Pr. februar 2012 er det etablert tre regionalparker og 8 landskapsparker i Hordaland, under ett referert til som Landskapsparker i Hordaland. Eksisterende parker er:

- Valdres natur- og kulturpark
- Nærøyfjorden Verdsarvpark
- Landskapsparker i Hordaland
 - i. Fykkesund landskapspark
 - ii. Herand landskapspark
 - iii. Stalheim landskapspark
 - iv. Sveio landskapspark
 - v. Sæbø landskapspark
 - vi. Ulvik landskapspark
 - vii. Vikebygd - Hardanger landskapspark
 - viii. Åkrafjorden landskapspark
- Telemarkskanalen regionalpark

Formålet med dette notatet er å analysere hvorvidt parkene gjennom sine virksomhetsområder oppfyller kriterieutkastet for NORSKE PARKER av 29.12.2011.

2 Planer

2.1 Valdres natur- og kulturpark

2.1.1 Plantilfang og beskrivelse

- Valdres natur- og kulturpark. Avtale 2007–2017. En 10-årig plan for lokalsamfunnsutvikling i Valdres.
Inneholder definisjon, rammer for charteret, visjon og hovedstrategier, mål og strategier, organisering og forholdet til Staten og fylkesnivået.
- 4-årig samarbeidsavtale med vedtekter for kommunevalgperioden 2012–15.
- 10-årig langtidsprogram for tiltak som skal gjennomføres. Til rullering i 2012.
- Årlige handlingsprogram

2.1.2 Modell

Charter (parkavtale) - bestående av 1)plan for 2007-2017 med 2) tilknyttede partnerskapsavtaler

2.1.3 Strategier og satsinger

Hovedstrategien i langtidsprogrammet er:

- Alle tiltak i VNK skal bidra til å bygge merkevaren Valdres – og således bidra til økt verdiskaping og livskraft.

Overordnede strategier for VNK er

- Valdres skal i merkevarebyggingen prioritere landbruk, reiseliv, foredling, helse og kultur
- Valdres skal ta tak i sin egen utvikling
- Valdres skal utvikle sine egne konkurransefortrinn
- Valdres skal strekke seg lengre og bli bedre enn andre på utvalgte områder
- Valdreskvalitet i alle ledd

Den generelle logoen kan etter kontakt og avklaring med VNK brukes av de fleste.

Logoen Valdreskvalitet kan brukes av medlemmer i godkjent merkeorganisasjon som er knyttet til Valdres Natur- og Kulturpark. Logoen markerer produkter og opplevelser med tilleggsverdi for forbrukeren, knyttet til Valdres' særegne natur og kultur.

2.2 Nærøyfjorden Verdsarvpark

2.2.1 Plantilfang og beskrivelse

- Parkplan for Nærøyfjorden Verdsarvpark. Strategi for verdiskaping basert på berekraftig forvaltning.
Inneholder bakgrunn, visjon, mål og strategier for Verdsarvparken. I tillegg satsinger og tiltak. Vedlegg med organisering og forankring og skildring av verdensarvverdiene i området.
- Årlige handlingsplaner med tiltak

2.2.2 Modell

Charter (parkavtale) – bestående av 1) langsiktig strategi- og handlingplan med 2) tilknyttede partnerskapsavtaler. Arbeid i 2012 med å implementere parkplanen blant stifterne, bl.a. i det kommunale plansystemet.

2.2.3 Strategier og satsinger

Målet med stiftelsen er å følge opp verdensarvstatusen som en helhetlig plattform for en regional satsing på bærekraftig verdiskaping gjennom å

- 1) Ivareta hensynet til natur- og kulturarven
- 2) Utvikle en felles identitet
- 3) Utvikle bærekraftig og lønnsom næring med helårsperspektiv
- 4) Utvikle og spre kompetanse innen alle relevante fagfelt
- 5) Utvikle en pilotsatsing på veien mot en norsk regionalpark

Gjennom partnerskapsavtalen forplikter partnerne seg til samarbeid innen følgende områder:

- 1) Parkmøtet.
Partnerane deltek på det årlege "Parkmøtet" og bidreg til å gjere dette til ein fellesarena for fagleg utvikling, nettverksbygging og samarbeid.

- 2) Nettverksbygging.
Partnerane bidreg til utvikling og samarbeid og ein kultur for kunnskapsdeling og entreprenørskap.
- 3) Verdsarvkvallitet.
Partnerane bidreg til å utvikle Nærøyfjorden Verdsarvpark som regionalt fyrårn for Verdsarvkvallitet.
- 4) Kompetanse.
Partnerane bidreg til ei effektiv og målretta kompetansesatsing ved å formulere behov og ved å bidra med eigen kompetanse i utvikling av tilbod og tiltak.
- 5) Skjøtsel og vedlikehald av natur- og kulturarven.
Partnerane bidreg til samarbeid på tvers av bransjar og organisasjonar om utføring og finansiering av skjøtels- og vedlikehaldstiltak.
- 6) Marknads- og produktutvikling.
Partnerane bidreg til utvikling av salbare produkt og opplevingstilbod tufta på Verdsarvkvallitet gjennom eiga verksemd og
- 7) Støtteapparat for bedriftsutvikling.
Partane bidreg til utvikling og målretting av eit effektivt støtteapparat for bedriftsutvikling.

2.3 Landskapsarkar i Hordaland

2.3.1 Plantilfang og beskrivelse

- Strategi for landskapsarkar, mai 2008.
Inneholder definisjon, visjon og strategisk hovedmål.
- Prosjektplan for Landskapsarkar, fase II, 2009 - 2011

2.3.2 Modell

Strategisk plan

2.3.3 Strategier og satsinger

Kriterier for å bli godkjent som Landskapsark finnes på s. 4 i Strategi for Landskapsarkar, under navnet «Landskapsarkane sine 10 bod».

- 1) Landskapsarkar skal vere lokalt organiserte med egne vedtekter
- 2) Kulturlandskap, bygningar og kulturminne vert tekne vare på og utvikla i samsvar med lokjal eigenart, miljø, kultur og estetikk
- 3) Geoturisme er eit leiande prinsipp for reiselivsutvikling i parkane
- 4) I landskapsarkane er kulturlandskapet tilgjengeleg
- 5) Det vert selt og nytta lokal tradisjonelle matvarer og produkt – «Mat med historie» - mellom anna av økologiske råvarer
- 6) Parkane har lokale kriterier for næringsaktivitet som bidreg til lokal verdiskaping
- 7) Landskapsarkane arbeider for auka miljøforståing og formidling av natur- og landskapsverdiar
- 8) Historia bak landskapsarkane er ein del av deira identitet og merkevare
- 9) Parkane har egne kvalitetsstandardar og medlemsavtalar
- 10) Landskapsarkane tek ansvar for eiga utvikling i møte med styresmaktene

2.4 Telemarkskanalen regionalpark

2.4.1 Plantilfang og beskrivelse

- Parkplan. Telemarkskanalen regionalpark. Basert på plan for etablering av Telemarkskanalen regionalpark av 16. april 2010, justert 14. april 2011.

Inneholder utgangspunkt og bakgrunn for etableringen av regionalpark rundt Telemarkskanalen, foreløpig avgrensning av regionalparken, filosofi for forvaltning av kanallandskapet, regionalparkens roller og oppgaver i forhold til reiseliv, næring, markedsføring, informasjon, frivillig sektor, kunnskapsutvikling og formidling og nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt. I tillegg inneholder planen et framlegg til samarbeidsavtale mellom eierne; de seks kanalkommunene, Telemark fylkeskommune og Telemarkskanalen FKF.

- Regionalparken skal arbeide med en overordnet langsiktig parkstrategi med 10-15 års perspektiv, forankret hos aktørene i regionalparken. Det er også aktuelt å utvikle en partnerskapsavtale og en flerårig handlingsplan som vil gjennomgå årlig rullering.

2.4.2 Modell

Strategi for arbeidet med regionalparken i interimstyre-perioden og oppstartsfasen.

Parken arbeider med utarbeiding av parkavtale (charter).

2.4.3 Strategier og satsinger

Parkplanen sier at regionalparken skal ivareta og utvikle kanallandskapet i tråd med den europeiske landskapskonvensjonen. Dette skal gjøres gjennom å

1. Utvikle ei attraktiv nettside med informasjon på flere språk om Telemarkskanalen, kanallandskapet og relaterte verksemder i kanalkommunane.
2. Etablere eit bedriftsnettverk for reiselivet som kan utvikle ei felles vertskapsrolle og ta initiativ til felles tiltak og utviklingsprosjekt.
3. Rekruttere og kvalifisere lokale parkguidar.
4. Etablere eit kommunenettverk for forvaltning av kanallandskapet som kan drive fag- og metodeutvikling med utgangspunkt i landskapsressursanalysen og den europeiske landskapskonvensjonen, og som kan planlegge og gjennomføre konkrete tiltak.
5. Arbeide for å bli ein nasjonal referansepark for den europeiske landskapskonvensjonen.
6. Delta i det norske nettverket for landskapsparkar.
7. Følgje den internasjonale utviklinga gjennom kontakt med relevante utanlandske parkar og ein årlig studietur.
8. Stimulere frivillige organisasjonar til å bruke regionalparken til sin eigen aktivitet og samstundes bidra til å utvikle den.
9. Halde eit årleg seminar for alle interesserte.
10. Utvikle ein langsiktig parkstrategi og ein konkret fleirårig handlingsplan.
11. Søke eksterne utviklingsmidlar for finansiering av større utviklingsprosjekt.

3 Kriterier

Kriterieutkastet for NORSKE PARKER definerer en rekke kriterier som vil ligge til grunn for etableringer av parker. De eksisterende parkene er vurdert i forhold til disse.

3.1 Landskap, natur- og kulturverdier

a) Særpregede landskap, natur- og kulturverdier

Området til en lokal eller regional park kjennetegnes ved at det har særpregede natur- og kulturverdier. Disse kjerneverdiene utgjør en plattform i parken for både ivaretaking og/eller videreutvikling. Dette kan gjelde:

- Landskapets karakter
- Mangfoldige kulturuttrykk
- Kulturminner og kulturmiljøer
- Biologisk mangfold

b) Ivaretaking og videreutvikling av landskaps, natur- og kulturverdier

Landskap, kulturmiljøer og kulturminner blir ivaretatt og videreutviklet med utgangspunkt i lokalt særpreg, kulturarv og byggeskikk. Dette gjøres med hensyn til mennesker som bor og lever i landskapet med mål om å øke bolyst og stedlig attraktivitet.

c) Tilrettelegging for lokalbefolkning, besøkende og opplevelser.

I lokale og regionale parker er landskapet tilrettelagt for lokalbefolkning, besøkende og opplevelser (Jf. Landskapskonvensjonen).

d) Kunnskap

I lokale og regionale parker skal kartlegging og planlegging i forhold til områdenes natur og kulturforhold bygges på god lokal kunnskap. (Jf. Landskapskonvensjonen).

Valdres natur- og kulturpark	Nærøyfjorden Verdsarvpark	Landskapsparkane i Hordaland	Telemarkskanalen regionalpark
Egen stilling som kulturminnekonsulent i administrasjonen.	Egen administrativ stilling med ansvar for kulturminner og formidling.		
Valdres arbeider med utvikling av kulturminner for å styrke attraksjonsverdien i området ved å aktivt bruke lokalhistorien. Strategi for kulturminnearbeidet: 1. Kartlegge ressursene i stølsområdene	Arbeider med kulturminner som utviklingsressurs. Visjon: Verdiskaping skjer i møtet. Verdsarvparken skal utvikle eigarskap til landskaps- og kulturverdiane og aktivt fremje internasjonale	Landskapsparkane skal ivareta og utvikle kulturlandskapet som grunnressurs for næring og bosetning	Parken er etablert med utgangspunkt i utviklingsbehovene til kanalen som kulturminne og infrastruktur, og direkte forankret i landskapskonvensjonen.

<p>2. Styrke økonomien i stølsdrifta ved næringsaktivitet og kanalisering av virkemidler</p> <p>3. Direkte "katalysatorstøtte" og løsningsforslag til konkrete tiltak</p> <p>4. Styrke kompetansen (utdanning/kurs gjennom etablerte institusjoner)</p> <p>5. Tilrettelegge stavkirkene som besøksmål</p> <p>6. Styrke aktørsamarbeid (landbruk, stavkirker, destinasjoner)</p> <p>7. Styrke Valdresmusea som kompetanse-nav</p>	<p>verneverdiar gjennom lokal økonomisk, kulturell og identitetsmessig utvikling</p>		
	<p>Utarbeiding av restaureringsplan for kulturminne</p>		<p>Har utarbeidet landskapsressursanalyse</p>
<p>Merking av stier og løyper som tilretteleggingstiltak</p>	<p>Merking av stier og løyper som tilretteleggingstiltak</p>	<p>Merking av stier og løyper som tilretteleggingstiltak</p>	

3.2 Organisering

a) Organisasjonsform

En parkorganisasjon må ha en organisasjonsform som garanterer for kvalitet i etablering og drift av en park.

b) Medvirkning

Parkorganisasjonen må sikre medvirkning fra lokale og regionale myndigheter, samt interesserte lag, organisasjoner og næringsaktører. Parkorganisasjonen bør:

- sikre styrerepresentasjon fra kommune og fylkeskommune, samt parkpartnere.
- etablere et partnerskapsprogram, hvor det inngås et gjensidig forpliktende partnerskap mellom parkorganisasjonen og parkpartnere
- etablere tematiske og/eller geografiske arbeidsgrupper som har en rådgivende funksjon i parkorganisasjonen

c) Parkavtale (charter)

Parkorganisasjonen, de aktuelle kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide og implementere en parkavtale (charter) etter nærmere retningslinjer. Parkavtalen skal baseres på verdigrunnlaget og kriteriene for lokale og regionale parker, samt relateres til standarder for bærekraftig verdiskaping. Parkavtalen skal:

- gjelde for 10 år
- beskrive visjon, mål og strategier
- beskrive ivaretagelsen og videreutviklingen av landskap, natur og kulturverdier
- beskrive organisering, myndighet, ansvarsområder og arbeidsoppgaver
- beskrive økonomi

d) Parkplan

Parkorganisasjonen skal utvikle en parkplan, etter nærmere retningslinjer fra parkenes felles organisasjon, samt årlige handlingsplaner. Parkplanen skal søkes å forankres i kommunale planer i henhold til plan- og bygningsloven. Parkplanen skal definere og beskrive parkens egne mål og indikatorer for måloppnåelse.

e) Parketablering

Prosesen med å etablere et parkprosjekt må være initiert lokalt og/eller regionalt. En arbeidsgruppe eller parkprosjekt kan ikke bruke mer enn 4 år på godkjenningsprosess for lokal eller regional park (Jf. 4.0). Parkenes felles organisasjon skal utfra tilgjengelige ressurser bistå lokale og regionale arbeidsgrupper for park med veiledning og assistanse i godkjenningsprosessen. En mulighetsstudie vil avgjøre fortsatt bistand fra parkenes felles organisasjon. Et parkprosjekt har en arbeids/styringsgruppe for park. En park-kandidat er i et hovedprosjekt hvor det arbeides med parkplan og parkavtale, samt søknad til Norske Parker.

f) Arbeidsgruppe for park

En arbeidsgruppe må bestå av lokale og regionale myndigheter, samt interesserte lag, organisasjoner og næringsaktører.

g) Samarbeid

Lokale og regionale parker tar ansvar for egen utvikling i samarbeid med myndighetene. Spørsmål som involverer interessene til flere parker koordineres i parkenes felles organisasjon.

h) Utestengelse

Arbeidsgrupper, parkprosjekter eller parker kan utestenges av parkenes fellesorganisasjon og miste retten til veiledning, finansiering og felles merkevare om de agerer i strid med verdigrunnlaget og kriteriene for lokale og regionale parker.

Valdres natur- og kulturpark	Nærøyfjorden Verdsarvpark	Landskapsparkane i Hordaland	Telemarkskanalen regionalpark
Bygger på samarbeidet etablert gjennom Regionrådet for Valdres	Stiftelse: Aurland, Vik, Lærdal og Voss kommuner + Sogn og Fjordane fylkeskommune	Prosjekt i faser. Fase to gikk frå 2009 – 2011. Lokalt organiserte landskapsparker med egne vedtekter.	Langsiktig partnerskap mellom Tokke, Kviteseid, Nome, Skien, Sauherad og Notodden kommuner, Telemark fylkekommune og Telemarkskanalen FKF
Næringsråd, utviklingsstyre og merkevestyre	Styre	Styringsgruppe	Styre
Administrasjon	Administrasjon	Prosjektleder	Daglig leder og prosjektkoordinator
Charter (parkavtale) - bestående av 1) plan for 2007-2017 med 2) tilknyttede partnerskapsavtaler	Charter (parkavtale) – bestående av 1) langsiktig strategi- og handlingplan med 2) tilknyttede partnerskapsavtaler	Strategisk plan	Parken arbeider med utarbeiding av parkavtale (charter).

3.3 Lokal forankring og identitet

a) Initiating av park

Lokale og regionale parker er initiert lokalt og/eller interkommunalt og eventuelt i samarbeid med regional forvaltning.

b) Lokalt og regionalt parksamarbeid

Lokale parker kan etablere en regionalpark i et definert landskaps- og identitetsområde. En regionalpark kan støtte etablering av lokale parker.

c) Lokal identitet, engasjement og mobilisering

Lokalt engasjement og mobilisering skal støttes i planlegging og forvaltning av lokale og regionale parker. Landskapet utgjør et grunnleggende element i forhold til å skape lokal og regional identitet og er en viktig faktor for folks livskvalitet (Jf. Landskapskonvensjonen).

Valdres natur- og kulturpark	Nærøyfjorden Verdsarvpark	Landskapsparkane i Hordaland	Telemarkskanalen regionalpark
Initiert av Regionrådet for Valdres	Initiert på kommunalt nivå	Initiert som pilotprosjekt der bygdene eller kommunene søkte om opptak i prosjektet	Initiert av fylkeskommunen i samarbeid med kanalkommunene
	Lokale partnere		
	Årlige parkmøter for partnere	Lokalt organiserte landskapsparker med egne vedtekter.	

3.4 Verdiskaping og bærekraft

a) Bærekraftig næringsutvikling

Parkene støtter bærekraftig næringsutvikling med utgangspunkt i stedets ressurser.

b) Bærekraftig reiselivsutvikling

Bærekraft, og utvikling av helhetlige reiselivsprodukt, er ledende prinsipp for parkenes utvikling av reiseliv og annen besøksnæring i lokale og regionale parker.

c) Lokale produkter

Parkene skal fremme utvikling, salg og omsetning av lokale og tradisjonelle produkt og matvarer.

d) Kvalitetsstandarder

Parkene skal utvikle egne kvalitetsstandarder for produkter og tjenester, i tillegg til de som gjelder for lokale og regionale parker.

e) Merkevarer

Lokal historie, særpreget og egenart er en del av merkevaren til lokale og regionale parker

Valdres natur- og kulturpark	Nærøyfjorden Verdsarvpark	Landskapsparkane i Hordaland	Telemarkskanalen regionalpark
Valdres vekker sansene – lokal egenart og særpreget	Arbeid med småskala næring og lokale produkter	Geoturisme som ledende prinsipp for reiselivsutviklinga i landskapsparkene	Skal stimulere til produksjon og bruk av lokale varer og tjenester
		Historien bak parkene del av merkevaren	Utvikler klare rammer for verdiskapingspotensialet som ligger i kulturminnet Telemarkskanalen i forhold

			til fredingsplan for Bandakkanalen
		Salg og bruk av «Mat med historie»	

3.5 Verdsetting, formidling og vertskap

a) Økt verdsetting og formidling

Lokale og regionale parker arbeider for økt verdsetting av landskap og miljø, samt formidling av natur- og kulturarv (Jf. Landskapskonvensjonen).

b) Vertskap

Parkene arbeider for å utvikle en vertskapskultur som sikrer en god kommunikasjon mellom lokalsamfunnet og besøkende.

Valdres natur- og kulturpark	Nærøyfjorden Verdsarvpark	Landskapsparkane i Hordaland	Telemarkskanalen regionalpark
Sertifisering av Valdres-verter	Har utarbeidet Verktøykasse for vertskap	Arbeider med formidling av natur- og kulturverdier	Regionalparken skal kvalifisere og autorisere regionalparkguider.
Stølsprosjekt med kartlegging fram til 2011	Introduksjonskurs til vertskap frå våren 2012		Skal arbeide med produksjon og formidling av informasjon til lokalbefolkning og besøkende.
	Har utarbeidet strategi for stadformidling		
	Har initiert nasjonalt nettverk for stadformidling		
	Landskaps- og kulturminneskjøtsel		

4 Måleindikatorer

Det alpine nettverket for verneområder, ALPARC, har i 2011 utarbeidet en katalog for indikatorer for måling av graden av effektiv forvaltning. Gjennom evaluering er målet å oppnå en tilpassa forvaltning etter de same prinsippene som ligger i det norske begrepet "adaptiv/målstyrt forvaltning" (www.dirnat.no).

Dette er en dynamisk og kunnskapsbasert forvaltningsmodell for verneområder der evaluering spiller en essensiell rolle. Gjennom evaluering ser en på tiltak som er gjennomført for å nå bestemte mål, og analyserer hvorvidt målene ble nådd eller ikke. Dette brukes for å tilpasse forvaltningen og til å korrigere tiltakene dersom effekten ikke er oppnådd.

Enkelte av de eksisterende parkene opererer med måleindikatorer sett i forhold til målsetningene.

4.1 Valdres natur- og kulturpark

Det årlige handlingsprogrammet inneholder oversikt over innsatsområder og mål i forhold til disse.

Eksempel på innsatsområde og mål:

Valdres Vert: 2 kurs + 260 nye verter

Valdres sett fra vegen: tiltak i min. 3 kommuner

4.2 Nærøyfjorden Verdsarvpark

Ingen bruk av måleindikatorer i nåværende parkplan.

4.3 Landskapsparkar i Hordaland

Side 1 i Strategi for Landskapsparkar inneholder en tabell med målsetninger og «snittmål», som i praksis vil si indikatorer:

Kva?	Kvifor?	Snittmål, alle parkar
1. Lokalsamfunn		
Utvikling i folketal	Samfunnsutvikling	2 %
Arbeidsplassar, reiseliv	Sysselsetting	100 %
Nyetaableringar, alle næringar	Nyskaping, positivitet	2 % (av innbyggjarar/år)
2. Reiseliv		
Gjestedøger	Volum, reiseliv	100 %
Tilrettelagde stiar og løyper	Tilrettelegging	10 merka stiar/park
Omsetnad, reiseliv	Volum, reiseliv	100 %
Tal parkar	Nasjonalt konsept	50 i 10 fylke innan 2020
3. Landbruk		
RUP-midlar	Utviklingskraft	50 % over fylkessnitt
Produksjonstilskot, landbruk	Gardar, beite og slått	0 % endring
SMIL-midlar	Tiltak i kulturlandskapet	20 % over snitt gardsbruk

I prosjektplanen for perioden 2009 – 2011 er resultatmål for alle parkene listet opp:

1. Etablering av fleire arbeidsplassar i parkområda
 - Målet er å skape minst 5(*) nye heiltids eller deltids arbeidsplassar pr park.
 - I prosjektområda skal sysselsettinga knytt til tradisjonelt landbruk vere stabil og helst utan nedgang i tal gardar i drift
2. Etablering av nye næringsføretak
 - Parkane skal bidra til at minst 3 nye føretak pr park vert etablert og 5 nye salsklare mat- eller opplevingsprodukt.
 - Minst eit føretak skal vere eit samarbeid mellom fleire aktørar.
3. Auke tal gjestedøgn i parkområda
 - I løpet av prosjektperioden bør vi få 100% fleire overnattingar i områda. Det er få overnattingsplassar tilgjengeleg i enkelte parkar i dag.
 - Besøksseongen kan også utvidast med alternative tilbod.
4. Leggje til rette stiar og løyper
 - Pr park skal 5 stiar verte merka med standardskilt, GPS-kartfesta og marknadsført. Parkane bør ta Innovativ fjellturisme sin standard for merking av stiar som utgangspunkt.
5. Auke omsetnad i landbruks- og reiselivsføretaka
 - Føretaka som er medlem i landskapsparkane skal ha 5% auke i omsetnad.
6. Alle parkar skal vere registrerte i kommunale planar.
 - For alle parkar er det eit mål at det vert laga egne kommunedelplanar eller dei er tekne omsyn til i anna kommunal planlegging.
 - Alle landskapsparkar skal ha god dialog med sine kommunar.
7. Marknadsføring av landskapsparkane
 - Alle parkane skal samarbeide med sitt reiselivslag/destinasjonsselskap om marknadsføring.
8. Informasjon, kommunikasjon og merkevarebygging
 - Alle parkar vert presentert med egne brosjyrar.
 - Alle parkar skal vere presenterte i lokal presse.
9. Skilting
 - I minst 4 parkar vert det sett opp skilt langs vegen i samarbeid med Nasjonal Turistvegar og Statens Vegvesen.

Det er ein føresetnad at resultatmåla skal oppnåast på ein berekraftig måte.

*) Alle tal er gjennomsnittstal for alle parkar.

4.4 Telemarkskanalen regionalpark

Ingen framlegg til bruk av måleindikatorer i nåværende parkplan.

5 Rapporteringssystem

5.1 Valdres natur- og kulturpark

- Rapportering til styret fra prosjektleder på jevnlig styremøter
- Årsmeldinger som omtaler VNK konseptet og endringer i dette, rammevilkår/økonomi, rekneskap, innsats- og virkemiddelområder.

5.2 Nærøfjorden Verdsarvpark

- Rapportering til styret fra prosjektleder på jevnlige styremøter
- Rapportering til Verdiskapingprogrammet for kulturminner og Naturarven som verdiskaper

5.3 Landskapsparker i Hordaland

- Rapportering til styret fra prosjektleder på jevnlige styremøter
- Årsrapportering frå hver av landskapsparkene etter fastsatt mal og følgende punkter:
 - 1) Tiltak
 - a. Næringsutvikling
 - b. Tiltak i kulturlandskapet
 - c. Andre tiltak
 - 2) Møter, reiser, samarbeidsavtaler, prosesser etc.
 - 3) Tiltak med andre finansieringskjelder
 - 4) Kommentarer
- Rapportering med innstilling om godkjenning til ved søknad om opptak i nettverket for Landskapsparker for nye medlemmer rapporterer styret (dvs. prosjektstyret hos Fylkesmannen i Hordaland)
- Rapportering til finansielle støttespillere etter frister fastsatt i tildelingbrev

5.4 Telemarkskanalen regionalpark

Parken skal ha en overordnet strategi med 10-15 års perspektiv. Denne skal revideres hvert fjerde år og legges ut til høring blant eierne som får anledning til å korrigere strategien.

6 Oppsummering

6.1 Planer

De eksisterende parkene har alle, sett i forhold til hvor de er i prosessen, utarbeidet fylldig, gjennomtenkt planverk som skildrer virksomheten og som ligger til grunn for arbeidet på strategisk nivå og tiltaksnivå.

6.2 Kriterier

De framlagte kriteriene bygger bl.a. på erfaringer fra de eksisterende parkene. Som ventet, oppfyller parkene i stor grad kriteriene, men har sin styrke på ulike områder.

Valdres natur- og kulturpark utmerker seg ved en solid organisering, merkevarebygging og definerte kvalitetsstandarder.

Nærøyfjorden Verdsarvpark har en styrke i forhold til lokal forankring på grasrotnivå og kontinuerlig arbeid med dette, i tillegg til et sterkt fokus på vertskap og kunnskapsbasert utvikling og verdsetting av natur- og kulturverdier.

Landskapsparkane i Hordaland sin største styrke ligger i lokal forankring på grasrotnivå, i tillegg til næringsutvikling og bolyst i bygdene.

Telemarkskanalen regionalpark legger opp til en solid organisering med gode planer for finansiering. Parkens virksomhet er basert på den europeiske landskapskonvensjonen, med primært formål om å styrke kanalen som reiselivsattraksjon og positive ringvirkninger for næring og bosetning i kanalkommunene.

6.3 Måleindikatorer

Måleindikatorer for oppnådde målsetninger anvendes til en viss grad av Valdres natur- og kulturpark og av Landskapsparkane i Hordaland.

Alle parkene operer med mål og tiltak/satsinger for å oppnå målene.

6.4 Rapporteringssystem

Parkene opererer med interne rapporteringssystemer fra administrasjon til styre og mot finansieringskilder for prosjekter.

Felles for Valdres natur- og kulturpark, Nærøyfjorden Verdsarvpark og Landskapsparkane i Hordaland er jevnlig rapportering fra administrasjon til styre.